

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 1. detsember 2022
(OR. en)

15441/22

COMPET 969
TOUR 78

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 1. detsember 2022

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 14683/22 + COR1

Teema: Euroopa turismi tegevuskava 2030

– Nõukogu järeldused (vastu võetud 1. detsembril 2022)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 1. detsembril 2022 toimunud nõukogu 3914. istungil vastu võetud nõukogu järeldused Euroopa turismi tegevuskava 2030 kohta.

Nõukogu järeldused Euroopa turismi tegevuskava 2030 kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. VÕTTES ARVESSE Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 195 ja 6 seoses ELi tegevusega liikmesriikide meetmete toetamisel, koordineerimisel ja täiendamisel turismi valdkonnas, võttes nõuetekohaselt arvesse liikmesriikide ja liidu vastavaid pädevusvaldkondi ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet,
2. TULETADES MEELDE
 - nõukogu 27. mai 2019. aasta järeldusi, milles käsitletakse turismisektori konkurentsivõimet kui ELi jätkusuutliku majanduskasvu, tööhõive ja sotsiaalse sidususe mootorit järgmisel kümnel aastal¹;
 - nõukogu 27. mai 2021. aasta järeldusi „Turism Euroopas järgmisel aastakümnel: kestlik, vastupidav, digitaalne, ülemaailmne ja sotsiaalne“,² kus nõukogu kutsus komisjoni ja liikmesriike üles koostama koos asjaomaste sidusrühmadega Euroopa turismi tegevuskava 2030–2050;
 - nõukogu 3. märtsi 2022. aasta järeldusi, milles käsitletakse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 27/2021: „ELi toetus turismile: vajadus uue strateegilise suunitluse ja parema rahastamisviisi järele“³,

¹ 9707/19.

² 8881/21.

³ 6829/22.

3. RÕHUTAB oma otsustavust edendada säästvat turismi, võttes arvesse kõiki majandusliku, keskkonnavalase, kultuurilise ja sotsiaalse kestlikkuse peamisi mõõtmeid, reageerides muu hulgas kliimamuutustele ja elurikkuse vähenemisele kooskõlas ÜRO kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 ja võetud kohustusega toetada turismi, mis loob kestlikke töökohti ning edendab kohalikku kultuuri, tooteid ja teenuseid,
4. TUNNISTAB, et turism aitab märkimisväärselt kaasa majandusarengule kogu Euroopas ning võib tänu oma valdkonnaülesele majanduslikule ja sotsiaalsele mõõtmele ning turismi väärtusahelas otseselt või kaudselt tegutsevate mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suurele osakaalule aidata saavutada ELi, riikliku, piirkondliku ja kohaliku poliitika eesmärgi; ON TEADLIK, et mitmed ELi poliitikavaldkonnad, nagu transport, tööhõive ja tarbijakaitse, mõjutavad sageli turismi ökosüsteemi, kuna see on oma olemuselt valdkonnaülene,
5. PEAB TERVITATAVAKS komisjoni poolt turismi üleminekujuhiste⁴ kohaselt juhitud koosloomeprotsessi liikmesriikide ja sidusrühmadega, mis oli järeelmeetmeks komisjoni teatisele „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“,⁵ mis aitas kindlaks teha võimalikud teemad, meetmed, peamised osalejad, tingimused ja eesmärgid turismi rohe- ja digiülemineku jaoks vastupidavamale ökosüsteemile,
6. TUNNUSTAB tööd, mida komisjon, liikmesriigid ja sidusrühmad on teinud, et luua alus Euroopa turismi tegevuskavale aastani 2030 käesolevates järeldustes esitatud koosloomeprotsessi kaudu; sellega seoses TUNNISTAB, et ühine koosrakendamisprotsess turismi üleminekujuhiste osana on hea lähtepunkt turismi sidusrühmade, komisjoni ja liikmesriikide vahelise koostöö tugevdamiseks,

⁴ 10089/21.

⁵ 8553/21.

7. RÕHUTAB, kui oluline on edendada kestlikku, uuenduslikku ja vastupanuvõimelist turismi ökosüsteemi, võttes arvesse järgmist:
- EL on nii rahvusvaheliste külastajate kui ka siinsete elanike jaoks peamine sihtkoht;
 - 2019. aastal, enne COVID-19 pandeemiat, moodustas ELi turismi ökosüsteem 12,9 % ELi kogulisandväärtusest ja 15,8 % tööhõivest;
 - pandeemia tõttu kahanes tulu mõnes allsektoris kuni 80 % võrra netoväärtusest ja see avaldas 2020. aastal ELis mõju juba ligikaudu 11 miljonile töökohale turismi ökosüsteemis;
 - turismi ökosüsteem koosneb mitmest majandussektorist, millel on oma valdkondlikud lähenemisviisid, kus üle 99 % on mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad,

Hiljutiste kriiside mõju turismile

8. TOONITAB, et COVID-19 pandeemial on olnud turismi ökosüsteemile eriti laastav mõju ning see on toonud kaasa sissetuleku, tööhõive ja töötajate märkimisväärse vähenemise,
9. RÕHUTAB, et turismi ökosüsteemi taasavamine ja taaskäivitamine annab võimaluse võimendada COVID-19 taastumisetappi rohe- ja digiüleminekuks vastupidavama turismi ökosüsteemi suunas,
10. MÕISTAB HUKKA Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni Ukraina vastu ning VÄLJENDAB KAHETSUST selle majandusliku, poliitilise ja humanitaarse mõju pärast, sealhulgas negatiivse mõju pärast turismile, eelkõige Ukrainale lähedal asuvates riikides,
11. TUNNISTAB, et vaatamata jätkuvale ebakindlusele on turismi ökosüsteem näidanud üles solidaarsust Ukrainast pärit pagulastega, näiteks pakkudes ümberpaigutatud kodanikele ajutist majutust, toetades nende integreerimist ja pakkudes võimaluse korral töövõimalusi,

12. TUNNEB MURET, et kõrge inflatsioon, energia- ja toiduainete hinnatõus, tarneahelate häired ja Ukraina sõjalise agressiooniga seotud ebakindlus panevad suure koormuse reisi- ja majutusteenuste pakkumisele ja taskukohasusele,
13. JUHIB TÄHELEPANU sellele, et reisipiirangutel on tõsine mõju reisijateveo toimimisele ja hindadele kõigis liikmesriikides, sealhulgas (kuid mitte ainult) lendudele ja ristlustele,

Tulevikuvisioon

14. RÕHUTAB, et turismi ökosüsteemi mõjutavad enneolematud tingimused, mis arenevad kiiresti ja mõjutavad selle traditsioonilisi ärimudeleid,
15. RÕHUTAB vajadust muuta suhted võõrustajate, veebiplatvormide ja avaliku sektori asutuste vahel läbipaistvamaks, et teha kättesaadavaks usaldusväärsed andmed lühiajalise majutuse kohta; TOONITAB andmete kogumise ja jagamise tähtsust lühiajalise üürimise segmendis, mis aitab hõlbustada tasakaalustatud turismi ökosüsteemi; sellega seoses VÕTAB TEADMISEKS komisjoni ettepaneku lühiajalist majutust käsitleva ELi ühise õigusraamistiku kohta,
16. TOONITAB, et digi- ja roheüleminek turismi ökosüsteemis, austades samal ajal subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, peab põhinema sidusrühmade ning avaliku ja erasektori osalejate koostööl ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil,
17. VÕTAB ARVESSE, et COVID-19 pandeemia ja energiakriis on suurendanud kestlikkuse eesmärkide tunnustamist nii ELi kodanike seas kui ka kogu maailmas, ning KUTSUB komisjoni, liikmesriike ja turismi sidusrühmi ÜLES kasutama ära paljude eurooplaste valmisolekut muuta oma reisi- ja turismiharjumusi, et muutuda kestlikumaks ja vastutustundlikumaks,

18. JUHIB TÄHELEPANU sellele, et paljud ettevõtted on erandlikes oludes tõestanud oma teenuste ja toodete, ressursside ja sihtturgude võimet kiiresti kohaneda ja uueneda; ON SEISUKOHAL, et töösüsteemide edasine suurendamine ja ettevõtluspaindlikkus võivad olla vahendid vastupidavama ja kestlikuma turismi ökosüsteemi loomiseks,
19. JUHIB TÄHELEPANU sellele, et riigisisene, piiriülene ja ELi-sisene turism on sihtkohtade, ettevõtjate ja teenuste vastupanuvõime suurendamiseks oluline,
20. KUTSUB liikmesriike ÜLES:
- a) vahetama teadmisi ja parimaid tavasid turismistrateegiate väljatöötamiseks ja rakendamiseks eri valitsemistasanditel, võttes arvesse turismi majanduslikku, keskkonnaalast, kultuurilist ja sotsiaalset kestlikkust ning võttes arvesse ka külastajate ja kohalike elanike vaatenurki, korraldama teadlikkuse suurendamise üritusi sellistes valdkondades nagu rohe- ja digiüleminekust saadav kasu, nõudlus kestlike pakkumiste järele, vajadus uute oskuste järele ja eksperimenteerimine turismi valdkonnas, ning tagama kohaliku kultuuri, sealhulgas materiaalse ja vaimse kultuuripärandi kaitse;
 - b) aitama suurendada turismi ökosüsteemi vastupanuvõimet kõigis sektorites ning erinevate avaliku ja erasektori osalejate hulgas;
 - c) aitama kaasa turismi ökosüsteemi rohepöördele seoses järgmisega:
 - i. transport, nt toetades liikuvuse CO₂ heite vähendamist innovatsiooni, uute ja läbimurdeliste tehnoloogiate, mitmeliigiliste reiside arendamise ning säästvate transpordiliikide atraktiivsuse suurendamise kaudu reisijate jaoks, pöörates erilist tähelepanu äärealade, vähem ligipääsetavate piirkondade, saarte ja äärepoolseimate piirkondade vajadustele, ning edendades aktiivseid liikuvusviise, nagu jalgrattasõit ja matkamine, ning soodustades pikemat kohapeal viibimist;

- ii. turismiettevõtete ringluspõhisem ja kestlikum tegevus kogu ökosüsteemis, mis hõlmab vaatamisväärsusi, majutusteenuseid, reisibüroosid ja reisikorraldajaid;
 - iii. asjakohaste keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumide kasutamine turismiga seotud teenuste hankimisel, nagu üritused, majutus ja reisimine;
 - iv. tingimuste ja stiimulite loomine turismiteenuste ringluse parandamiseks kooskõlas kogu ELi hõlmavate ja riiklike toidujäätmete ja jäätmete eraldamise eesmärkidega, sealhulgas ühekordselt kasutatava plasti kasutamise vähendamine;
 - v. säästva turismi toetamine seoses veemajandusega, energiatõhususega, sanitaartingimuste tagamise suutlikkusega ja elurikkuse kaitsega;
- d) hõlbustama turismi digiüleminekut ning toetama turismitööstust ja sihtkohtade säästvat majandamist, eelkõige:
- i. parandades turismipakkumist, sealhulgas kestlikkust, juurdepääsetavust ja sihtrühma käsitleva põhjaliku veebipõhise teabe kättesaadavust;
 - ii. tehes koostöös komisjoniga jõupingutusi reisidokumentide digiteerimiseks kooskõlas liikmesriikide pädevusega ning, kui see on asjakohane, teostatav ja põhjendatud, kasutades digivahendeid, näiteks olemasolevat ELi digitaalse COVID-tõendi raamistikku⁶;
 - iii. toetades turismivaldkonna VKEde suutlikkust ja digioskusi uuenduslike turismitoodete ja -teenuste pakkumiseks ning tõhusaks suhtlemiseks oma klientidega;
 - iv. esitades komisjonile reisieabe kohta vajalikke andmeid, sealhulgas platvormi „Re-open EU“ jaoks;

⁶ Määrus (EL) 2021/953.

- e) toetama innovatsiooni arendamist ja rakendamist turismisektoris, teadus- ja innovatsiooniprojekte ning valdkondadevahelisi jõupingutusi säästva turismi mudelite ja ülekantavate tavade väljatöötamiseks;
- f) töötama selle nimel, et parandada statistika kättesaadavust ja koostalitlusvõimelist andmete jagamist kõigil turismi ökosüsteemiga seotud tasanditel;
- g) toetama turismitöötajatele vajaliku väljaõppe ja oskuste kvaliteedi parandamist, järgides samal ajal subsidiaarsuse põhimõtet ning püüdes saavutada turismiga seotud töökohtadel õiglust, võrdsust ja sotsiaalset kaasatust, pöörates erilist tähelepanu kvaliteetsete töökohtade atraktiivsusele turismisektoris ja hooajatöötajate spetsiifilistele vajadustele;
- h) edendama turismiteenuste kättesaadavust kõigile erivajadustega rühmadele;
- i) võtma oma poliitikas solidaarsuse ja vastutustundliku turismi puhul arvesse turismi mõju kohalike kogukondade elukvaliteedile;
- j) edendama üleminekut turismi ökosüsteemis mitmesuguste toetuste kaudu, mis hõlmavad muu hulgas ELi rahaliste vahendite arukat kasutamist, nagu on ette nähtud olemasolevates programmides ja kavades, mis on vastu võetud kehtiva ELi eelarve piires kooskõlas riiklike turismistrateegiatega ja Euroopa turismi tegevuskavaga aastani 2030;
- k) osalema käesolevates järeldustes esitatud Euroopa turismi tegevuskava 2030 rakendamises,

21. KUTSUB komisjoni ÜLES:

- a) tegema liikmesriikide, sihtkohtade ja muude turismivaldkonna sidusrühmadega koostööd Euroopa turismi tegevuskava 2030 rakendamisel, eelkõige:
 - i. turismi üleminekujuhiste koostöökavade koostamise protsessi raames;

- ii. edendades valdkondadevahelist koostööd asjaomastes ELi poliitikavaldkondades (nt transport, regionaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, kultuur ja vajaduse korral tervishoid), et luua turismi jaoks sidus ja soodne poliitikakeskkond;
 - iii. töötades koostöös kõigi asjaomaste riiklike ja kohalike sidusrühmadega välja juhtimismudelid sihtkohtade jätkusuutlikuks ja mitmekesiseks haldamiseks teadmiste ja parimate tavade vahetamise hõlbustamise kaudu ja neid edendades, ning
 - iv. luues platvormid uuringuteks, teadmiste arendamiseks, parimate tavade kogumiseks ja vahetamiseks, et anda teavet olemasolevate kogukondade, võrgustike, käimasolevate projektide ja nende tulemuste, päevakajaliste ürituste, koolitus- ja rahastamisvõimaluste jne kohta;
- b) pakkuma eriolukordades kasutajasõbralikku ja korrapäraselt ajakohastatavat reisiteavet, sealhulgas platvormi „Re-open EU“ kaudu;
 - c) vaatama läbi reisijate õigused ja pakettreiside õigusraamistikku, et tagada selle vastupidavus ulatuslikele reisikatkestustele, ning võtta arvesse ka likviidsuskriisi riske;
 - d) rakendama ja vajaduse korral edasi arendama ELi turismi tulemustabelit, et toetada turismi keskkonna-, digi- ja sotsiaal-majanduslike aspektide seiret;
 - e) toetama avaliku sektori asutuste ja ELi turismivaldkonna erasektori sidusrühmade dialoogi ja koostööd kõikidel tasanditel;
 - f) toetama VKEde digitaliseerimist, kogudes ja jagades parimaid tavasid turismi digivahendite ja -tavade kohta;

- g) tegema kindlaks liikmesriikide ja sidusrühmade asjakohased rahastamisvõimalused olemasoleva ELi eelarve ja muude allikate kaudu, et töötada käesolevas tegevuskavas tunnustatud eesmärkide saavutamise nimel, ajakohastades korrapäraselt suuniseid ELi turismi rahastamise kohta ja muid vahendeid;
- h) toetama kodanike ja turismi sidusrühmade teadlikkuse suurendamise meetmeid sellistel teemadel nagu rohe- ja digiülemineku eelised, tarbijate nõudlus kestlike pakkumiste järele, uute oskuste arendamine, uuenduslikud turismialased katseprojektid ning turismi ökosüsteemi keskkonnajalajälje meetodikate kavandamine ja katsetamine;
- i) toetama VKEdele mõeldud suutlikkuse suurendamise programme ja mitmesuguseid abivahendeid keskkonnasõbralike tavade ja kavade rakendamiseks;
- j) tegema koostöös Euroopa statistikasüsteemis osalejatega koostööd liikmesriikidega, et tagada turismi koondstatistika esitamine, mis sisaldab majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja keskkonnavalase kestlikkusega seotud elemente ja näitajaid;
- k) toetama liikmesriike ja turismi sidusrühmi koostalitlusvõimeliste andme jagamistavade rakendamisel;
- l) toetama liikmesriike ja asjaomaseid turismivaldkonna sidusrühmi oma eksperditeadmiste ja kogemustega ning võtma järelmeetmeid seoses meetmetega, millega toetatakse Euroopa turismi tegevuskava 2030 turismi üleminekujuhiste raames, kasutades selleks liikmesriikide ekspertide iga-aastast tagasisidet turismi nõuandekomiteele;
- m) jälgima Euroopa turismi tegevuskava 2030 rakendamist ja andma nõukogule aru vähemalt iga kolme aasta järel,

22. KUTSUB turismi sidusrühmi ÜLES:

- a) osalema koostöös komisjoni ja liikmesriikidega käesoleva Euroopa turismi tegevuskava 2030 rakendamises, suurendades oma partnerite ja klientide teadlikkust ning aidates oma eksperditeadmiste ja kogemustega kaasa turismialase ülemineku ühisele rakendamisele, levitades samal ajal saavutatud teadmisi ja tulemusi;
 - b) kui see on asjakohane, kohustuma vabatahtlikult konkreetsete lubadustega rakendama turismi üleminekujuhiste meetmeid, et toetada Euroopa turismi tegevuskava 2030 ELi mitmeaastast töökava, mis on esitatud lisas.
-

Lisa: Euroopa turismi tegevuskava 2030: ELi mitmeaastane töökava

Käesolevas Euroopa turismi tegevuskava 2030 kohases ELi mitmeaastases töökavas kirjeldatakse vabatahtlikke konkreetseid meetmeid, mida liikmesriigid, asjaomased ametiasutused, komisjon ja muud turismi ökosüsteemi sidusrühmad võtavad ja edendavad kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ja oma pädevuse piires. Kavandatud meetmed ja väljundid annavad strateegilised suunised tegevuskava edusammude jälgimiseks viies prioriteetses valdkonnas. Kui ei ole sätestatud teisiti, järgib väljundite tähtaeg Euroopa turismi tegevuskava 2030 kohaldamisala ja ajakava.

Prioriteetne valdkond: toetav poliitikaraamistik ja juhtimine

Põhiteema	Sihid ja eesmärgid	Meetmed ja kohustused	Väljund/tähtaeg
Õiglased meetmed lühiajalise üürimise valdkonnas	Läbipaistev lühiajalise üürimise turg ELis, mis edendab konkurentsi ja tarbijakaitset, loob võimalusi ja aitab kaasa säästvale turismile.	Liikmesriigid ja komisjon tugevdavad lühiajalise üürimise ELi raamistikku, et suurendada läbipaistvust, muuta see õiglasemaks ja parandada turulepääsu. Liikmesriigid toetavad piirkondlikke ja kohalikke asutusi.	ELi tasandi ühine lühiajaline raamistik.
Turismistatistika ja -näitajad	Turismistatistika parem kättesaadavus ja katvus, et võtta arvesse turismi majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja keskkonnamõju. Parema juurdepääsu isikuandmetele ja sihtkoha tasandi andmetele ametliku turismistatistika koostamiseks, järgides andmekaitse-eeskirju ja õigustatud ärihuve.	Euroopa statistikasüsteemis osalejad vaatavad läbi turismistatistika käsitlevad ühtlustatud andmekogumiseeskirjad. Turismitööstus, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused ning sihtkohtade turismiasutused kaaluvad andmete kogumise ja jagamise mehhanismide väljatöötamist, mis võivad samuti tuua kasu ametlikule turismistatistika koondamisele. Komisjon rakendab ELi turismi tulemustabelit, et toetada turismi keskkonna- ja digiaspektide ning sotsiaal-majanduslike aspektide seiret.	Muudetud ELi turismistatistika raamistik, mis sisaldab näitajaid turismi majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse mõju kohta 2030. aastaks. ELi turismi tulemustabel, mis pakub avalikult rohe- ja digiülemineku ning sotsiaal-majandusliku vastupanuvõime kohaseid näitajaid riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Terviklike turismistrateegiate väljatöötamine või ajakohastamine	Strateegiline lähenemisviis turismile riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et võtta arvesse turismi majanduslikku, keskkonnavalast, kultuurilist ja sotsiaalset kestlikkust.	Komisjon ja liikmesriigid hõlbustavad teadmiste ja parimate tavade vahetamist.	Parimate tavade vahetamine. Liikmesriikidel või nende peamistel turismipiirkondadel on 2025. aastaks näiteid ulatuslikest turismistrateegiast.
Koostöö- ja andmepõhine sihtkohtade haldamine	Sihtkohtade turismiasutuste tegevuse laiendamine koostööpõhisele ja andmepõhisele otsustusprotsessile, mis hõlmab kõiki sidusrühmi, sealhulgas kohalikke elanikke.	Komisjon jagab tunnustust sihtkohtade aruka ja säästva haldamise eest. Komisjon ja liikmesriigid toetavad sihtkohti kohalike juhtimismudelite väljatöötamisel.	Sihtkoha auhinnad. Komisjoni uuring sihtkohtade turismiasutuste juhtimismudelite kohta ELis; sihtkohtade haldamise praktikakogukond ja meetmed 2023. aastaks.

Prioriteetne valdkond: roheüleminek

Põhiteema	Sihid ja eesmärgid	Meetmed ja kohustused	Väljund/tähtaeg
Turismiteenuste ringluse parandamine	Turismiteenuste (toit/üldjäätmel, vee-/energiatõhusus ja saaste) keskkonnajalajälje vähendamine.	Komisjoni ja liikmesriigid toetavad turismiteenuseid, et vähendada nende keskkonnajalajälje kooskõlas ELi eesmärkidega, ning toetavad jäätmekäitluse ja veemajanduse ning sanitaartingimuste tagamise parandamist.	Turismi- ja külalismajandusorganisatsioonid peavad kooskõlas jäätmedirektiiviga 2008/98/EÜ vähendama jäätmeid.
Turismiettevõtete ja VKEde roheülemineku toetamine	Turismiettevõtete innustamine kasutama keskkonnahoidlikumaid tavasid, suurendades avaliku sektori osalejate nõudlust keskkonnahoidlike teenuste järele ning edendades kavasid, mis toetavad keskkonnajalajälje hindamist, jälgimist ja vähendamist. VKEde toetamine keskkonnasõbralikes tavades osalemisel, tagamaks, et see ei muutuks kaubandustõkkeks.	Komisjon ja liikmesriigid kasutavad turismiga seotud teenuste (üritused, majutus, reisimine) tellimisel vajaduse korral asjakohaseid keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriume. Komisjon, liikmesriigid ja muud asjaomased avaliku sektori asutused toetavad VKEsid keskkonnasõbralikes tavades ja kavades, nagu EMAS, ELi ökomärgis, muud EN ISO 14024 I tüübi ökomärgised või samaväärsed kolmandate isikute tõendatud vabatahtlikud märgised.	Asjakohaste keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumide suurem kasutamine turismi ökosüsteemi teenuste ostmisel; EMASis registreeritud turismiorganisatsioonide arvu suurenemine; rohkem ELi ökomärgisega turismiteenuseid või majutusteenuseid, millele on antud muud EN ISO 14024 I tüübi ökomärgised või samaväärsed vabatahtlikud märgised.
Teadus- ja innovatsiooniprojektid ning ringmajandusliku ja säästva turismi katseprojektid	Avaliku ja erasektori koostöö toetamine teadus- ja innovatsiooniprojektides ning katseprojektides, millega töötatakse välja säästva turismi mudeleid ja ülekantavaid tavasid.	Komisjon ja liikmesriigid toetavad säästva turismi mudelite ja ülekantavate tavade väljatöötamist; sihtkohtade turismiasutused ja asjaomase tasandi avaliku sektori asutused toetavad säästva turismi laiaulatuslike katseprojektide loomist kogu ELis, sealhulgas saartel ja äärepoolseimates piirkondades.	Valideeritud ja ülekantavad ringmajanduslikud ja säästva turismi mudelid; terviklike ringmajanduslike mudelitega sihtkohtade katseprojektide parimad tavad.

Prioriteetne valdkond: digiüleminek

Põhiteema	Sihid ja eesmärgid	Meetmed ja kohustused	Väljund/tähtaeg
Turismivaldkonna VKEde digiüleminek	Digivahendite tõhus kasutamine turismivaldkonna VKEde ja mikroettevõtjate poolt ressursside haldamiseks, asutusesisesteks tööprotsessideks, teenuste osutamiseks, turunduseks, klientide ja tarneahelatega suhtlemiseks ning uute teenuste arendamiseks.	Komisjon, liikmesriigid, muud asjaomased avaliku sektori asutused ja sihtkohtade turismiasutused suurendavad turismivaldkonna VKEde teadlikkust digiülemineku eelistest ning toetavad turismivaldkonna VKEsid ja idufirmasid digiülemineku programmide kaudu; komisjon kogub ja vahetab parimaid tavasid turismi digivahendite ja -tavade kohta.	Turismivaldkonna VKEd on 2030. aastaks saavutanud algtasemel digimahukuse kooskõlas digikompassi eesmärkidega; komisjon avaldab 2023. aastaks otsinguid võimaldava kogu ülekantavate digitaalsete vahendite ja tavade kohta; Euroopa ettevõtlusvõrgustiku nõustamisteenused turismivaldkonna VKEde toetamiseks.
Avalike andmete jagamine uuenduslike turismiteenuste edendamiseks	Turismiga seotud andmete jagamise julgustamine ja selles osalemine, et toetada uuenduslikke teenuseid.	Riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused ning sihtkohtade turismiasutused avaldavad turismiteenuste jaoks olulisi avatud andmestikke – andmed ühistranspordi, muuseumikogude ja külastajate kohta jne.	Näited olulistes turismi piirkondades 2025. aastaks olemasolevatest avalikest andmestikest, mida saab kasutada turismiga seotud teenuste arendamiseks.
Teadus- ja innovatsiooniprojektid ning turismi digivahendite ja -teenuste katseprojektid	Avaliku ja erasektori koostöö toetamine teadus- ja innovatsiooniprojektides ning katseprojektides, millega arendatakse digivahendite ja -tavade uuenduslikku ja kestlikku kasutamist turismis.	Komisjon, liikmesriigid ja muud asjaomased avaliku sektori asutused toetavad andmepõhist ja säästvat sihtkohtade majandamist. Komisjon ja liikmesriigid toetavad uuenduslikke turismiteenuseid, kasutades kõrgtehnoloogiat (virtuaalne ja liitreaalsus, tehisintellekt) ning digitaalset ja digiteeritud kultuuripärandit.	Parimad tavad kohalike elanike taluvusvõime ja heaolu jälgimiseks 2025. aastaks; näited uuenduslikest teenustest ja partnerlustest, mille eesmärk on pakkuda 2025. aastaks turismikogemusi virtuaalse, laiendatud ja liitreaalsuse, suurandmete ja tehisintellekti kaudu.

Prioriteetne valdkond: vastupanuvõime ja kaasatus

Põhiteema	Sihid ja eesmärgid	Meetmed ja kohustused	Väljund/tähtaeg
Turismiteenuste kättesaadavus	Sotsiaalse ja majandusliku kaasatuse suurendamine, võttes arvesse eakaid, puuetega inimesi ja muid erivajadustega rühmi.	Komisjon, liikmesriigid, muud asjaomased avaliku sektori asutused ja sihtkohtade turismiasutused suurendavad teadlikkust juurdepääsetavuse tähtsusest turismis, et parandada ligipääsetavate turismiteenuste kättesaadavust ja luua neile soodsad tingimused.	Kättesaadavate turismiteenuste laialdasem pakkumine.
Vastupanuvõimelised ELi turismiteenused ja -sihtkohad	Parandada ELi turismiteenuste ja -sihtkohtade vastupanuvõimet, et teenindada mitmekesist publikut kõikidel aastaaegadel ja eri paikades.	Komisjon ja liikmesriigid ning muud asjaomased avaliku sektori asutused pakuvad mitmesugust toetust, et aidata sihtkohtadel, ettevõtetel ja idufirmadel turismiteenuseid mitmekesistada, eelkõige aastaaegade ja eri asukohtade lõikes.	Vastupidavamad teenused ja sihtkohad, mis suudavad šokkidele paremini vastu seista.
Kestlik innovatsioon turismiteenuste valdkonnas	ELi reklaamimine sihtkohana, mis vastab turismi muutuvatele nõudmistele, säilitades samal ajal kohalike elanike ja nende keskkonna heaolu.	Komisjon ja liikmesriigid ning muud asjaomased avaliku sektori asutused pakuvad mitmesugust toetust, et aidata ettevõtetel, idufirmadel ja kohalikel kogukondadel teha uuendusi kestlike ja vastupidavate turismiteenuste pakkumiseks, millel on positiivne netomõju elanikele ja kohalikele eluviisidele.	Uuenduslikud turismiteenused, et rahuldada uut liiki turisminõudlust, võttes samal ajal arvesse kohalike elanike ja keskkonna pikaajalise jätkusuutlikkuse vajadusi.

Prioriteetne valdkond: oskused ja ülemineku toetamine

Põhiteema	Sihid ja eesmärgid	Meetmed ja kohustused	Väljund/tähtaeg
Teadlikkuse suurendamine kaksikülemineku vajadustest ja võimalustest turismi valdkonnas	Teadlikkuse suurendamine turisminõudluse muutustest, kaksikülemineku pakutavatest võimalustest turismivaldkonnas tegutsejatele, samuti oskused ja lähenemisviisid, mis aitavad suurendada vastupanuvõimet.	Komisjon, liikmesriigid ja muud asjaomased avaliku sektori asutused ja sihtkohtade turismiasutused korraldavad turismivaldkonna sidusrühmadele teadlikkuse suurendamise üritusi ning toetavad võrgustike loomist ja parimate tavade jagamist ELi linnades aruka turismi, kultuuri ja pärandi, kestlikkuse, innovatsiooni ja juurdepääsetavuse valdkonnas.	Turismi üleminekujuhiste levitamine 2022. aastal; teadlikkuse suurendamine digi- ja roheüleminekust ning vastupanuvõimest, parimate tavade vahetamine ja ürituste edendamine.
Turismialaste oskuste pakt	Rahuldada oskuste nõudlust turismi ökosüsteemis, rakendades turismialaste oskuste pakti ja laiendades selles osalemist, et aktiivselt soodustada oskuste arendamist ja pakkuda koolitusvõimalusi töötajatele, töötutele ja VKEdele.	Komisjon, liikmesriigid ja muud asjaomased avaliku sektori asutused hõlbustavad ja toetavad riiklike, piirkondlike ja kohalike oskuste partnerluste loomist, kui see on teostatav ja kooskõlas olemasoleva raamistikuga; komisjon hõlbustab koostööd turismiettevõtete, haridusasutuste, ametiühingute ja muude organisatsioonidega, et nad kohustuksid täitma oma töötajate jaoks ühiselt kokkulepitud koolituseesmärke kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega; liikmesriigid toetavad oskustealaseid partnerlusi, et luua töötutele ja töötajatele kiirkoolituskursused, õpipoisiõppe kavad ja kombineeritud mudelid.	Olulistes turismipiirkondades luuakse 2024. aastaks piirkondlikud ja kohalikud oskuste partnerlused. 2030. aastaks on märkimisväärne osa turismitöötajatest osalenud koolitustel kooskõlas turismialaste oskuste pakti eesmärkidega.
Integreeritud tugiplatvorm turismi sidusrühmadele	Aidata turismi sidusrühmadel leida asjakohast ja õigeaegset teavet, rahastamist ja toetust ning sidemeid kolleegide ja ekspertidega.	Komisjon loob sidusrühmade toetusplatvormi, et hõlbustada teabe jagamist, juurdepääsu ressurssidele ning koostööd kogu turismisektoris ja osalejate vahel. Liikmesriigid ning muud asjaomased avaliku sektori asutused ja sihtkohtade turismiasutused teavitavad oma sidusrühmi ja jagavad Euroopa publikule asjakohast teavet oma tulemuste, ürituste ja ressursside kohta platvormi ja muude teabekanalite kaudu.	Sidusrühmade toetusplatvorm käivitatakse 2023. aastaks ning see hõlmab korrapärast teabevahetust, koostöös väljatöötatud sisu ja kogukonna tegevusi.